

Ἐφ. Ἐξπρές, Ἔτος 51ο, ἀρ φύλλου 14.910,
Μ. Παρασκευή, 3 Μαΐου 2013, σελ. 37.

Ἀνάρπαστα μέτρια εἰσαγόμενα - ἀζήτητα ἐκλεκτὰ ἐγχώρια!

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

Δέκατο 2013

ΤΟ ΡΩΣΟ ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟ Βασίλη Σινάϊσκυ πρωτάκουσα με την Ὀρχήστρα Bolshoi Μόσχας, Φεστιβάλ Ἀθηνῶν 13.7.2011, σὲ δύο μυριοπαιγμένα ἔργα, ἀδεξίως συνυπάρχοντα: Τρίτο Κοντσέρτο γιὰ πιάνο, ρε ἔλ. τοῦ Ραχμάνινωφ (σολίστ: Ντένις Ματσοῦεφ) καὶ Ὀγδοη Συμφωνία, σολ μείζ., τοῦ...Ντβόρζακ» («Ἐξπρές», 30.7.2011). Ἡ ἀπρόσμενη ἔκρηξη ζωόδους σαδισμού τοῦ Ματσοῦεφ στὸ Ραχμάνινωφ, μεταμόρφωσε τὸ Ντβόρζακ σὲ...πασιφλορίνη γιὰ τὰ ταλαιπωρημένα μας νεῦρα: ἡ ὀρχήστρα εἶχε ἔρθει γιὰ τὸν ἀνοικονόμητο «Εὐγένιο Ὀνιέγκιν» τοῦ «σκηνοθέτου» Τσερνιάκωφ: ὅταν τὸν εἶδε ἡ μέγιστη ὑψίφωνος Γκαλίνα Βισνιέβσκαγια, τοῦ τράβηξε δημοσίως γενναῖο χ.... καὶ ὅπως ὀρκίστηκε δὲν ξαναπάτησε στὸ Bolshoi! Ὁ Σινάϊσκυ, διαδέχθηκε δυστυχῶς σημαντικὸτατο συνθέτη, τὸ Λεονίντ Ντεσυάτνικωφ ὡς διευθυντῆς τοῦ ἱστορικοῦ θεάτρου. Φέτος, ἐμπεδώσαμε τὴ μηδενικὴ τῆς μπαγκέτας ἀποτελεῖ, σὲ ἐκδήλωση τοῦ Μεγάρου, ταμειακῶς εὐνοϊκότατη, χάρις σὲ ἡμιαμούσους Φεστιβάλολογλου: pecunia non olet (τὸ χρῆμα δὲ βρωμᾷ), ἀπάντησε ὁ αὐτοκράτορας (69-79 μ.Χ.) Βεσπασιανός, ὅταν κατηγορήθηκε ὅτι φορολόγησε τὰ δημόσια ρωμαϊκὰ ἀφοδευτήρια. Καὶ δὴ, σὲ τέτοιες ἐποχές...

Οἷος ἀχταρμᾶς, Θεοί! Ρῶσος «ἀρχιμουσικός», λιθουανὸς σολίστ, γαλλικὴ ὀρχήστρα, τσεχογερμανοφινλανδικὸ πρόγραμμα, ρωμέϊκο ἀκροατήριον. Τῆς Ἐθνικῆς Ὀρχήστρας Γαλλίας (Orchestre National de France) ὁ μόνιμος ἀρχιμουσικός, ὁ ἔξοχος Ντανιέλε Γκάττι, διηύθυνε στή...«Μέτ». Ἔτσι ἄκουσα σύνολο μουσικῶν θαυμάσιας τεχνικῆς, ποὺ ἔπαιζαν μόνον (ὅσους ἔβλεπα, δὲ κύτταξαν μίαν φορά τὸν ἀχρηστο

μαέστρο, χειρονομοῦντα ἐρήμην τους), ἀλλὰ χωρίς ἠχητική «ταυτότητα» δηλ. συγγυμνασία ἠχοχρωμάτων, ρυθμικοῦ σφρίγους, φραζαρίσματος, λεπτῶν δυναμικῶν διαβαθμίσεων.

NTBOPZAK, ANTONIN (πρφ. Dvorzhak, Antonin, 1841-1904): «Καρναβάλι», εἰσαγωγή, ἔργο 92 (1891): μαέστρος ἀνύπαρκτος. Ἀποτέλεσμα: ἀδρός, πηχτός ἦχος, νευρικά τρέμολι ἐγγόρδων, ἔλλειψη ὀμαδικοῦ cantabile, φραζαρίσματος, στοιχειώδους χωρισμοῦ τοῦ ἔργου σὲ τμήματα μορφῆς, ὀμαδικὸς ἦχος ἐπιεικῶς ἐπαρχιώτικης ὀρχήστρας.

MENTELSON-ΜΠΑΡΤΟΛΑΝΤΥ, ΦΕΛΙΞ (Mendelsson-Bartholdy, Felix, 1809-1847): «Κοντσέρτο γιὰ βιολί, μι ἐλ., ἔργο 64 (α' ἐκτ. Λειψία, 13.3.1845): ἀριστούργημα λεπτότατης πνοῆς καὶ μελωδικότητος, μεταμορφώθηκε ἀπὸ μιὰ ἀνεξέλεγκτη ὀρχήστρα-ταφόπλακα τοῦ σολίστ, σὲ παρδαλὸ μπαλωματούργημα κακορραμένων κουρελόπανων. Ματαίως ὁ Julian Rachlin (βιολί) πάσχισε νὰ ἀναδείξει ἔμφυτη ἠχητικὴ λεπτότητα καὶ εὐγένεια ἐρμηνευτικῆς ἐμβαθύνσεως. Μόνο στὸ «μπίς» γιὰ σόλο βιολί (Μπάχ), διαχώρισε ἑαυτὸν πλήρως ἀπὸ τὸ γαλατζί μαέστρο.

ΣΙΜΠΕΛΙΟΥΣ, ΓΙΑΝ (Sibelius, Jan, 1865-1957): Συμφωνία ἀρ. 1, μι ἐλ., ἔργο 39 (α' ἐκτ. τελικῆς ἐκδοχῆς: Ἑλσίνκι, 1.7.1900). Συνθέτης ὄχι τῆς πλατείας θεματικῆς καντιλένας, ἀλλὰ τῶν σύντομων, κυρίως διατονικῶν θεμάτων, σχεδὸν μοτίβων, ποὺ περίτεχνα πολλαπλασιαζόμενα χτίζουν μεγαλειώδεις μορφές, ὡς σήμερα μαθήματα συνθέσεως ἔσαεὶ πρωτοποριακά (λ.χ. ἐκπλήσσει πάντα τὸ Σκέρτσο, γραμμμένο πρὶν 114 χρόνια!), ἀγνόησε τὸν περιφρονημένο καὶ ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα «ἀρχιμουσικό». Τελικά, καίτοι νεκρός, χάρη σὲ μουσικούς ἀπείρως ἀποδοτικότερους ὑπὸ πραγματικὸ μαέστρο, προσανατόλισε τὴ μουσικὴ του ἐκεῖ ὅπου μόνη της πήγαινε! (Αἴθουσα ΧΔΛ., 25.2. 2013).

* * *

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ τὴν 20ετία, ὄχι τὴν 70ετία ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της ἐόρταζεν ἡ ΚΟΑ: τὸ ἄρθρο 14 τοῦ **κατοχικοῦ** (ὑπερτονίζουμε) Ν. 2010/12.12.1943, ἐπέτρεπε σὲ ἓναν ἐσμὸ βιρτουόζων τοῦ φάλτσου, ἐξαιρώντας τὸν ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους Δ.Υ., νὰ εἰσπράττουν «νομίμως» 3 μισθοὺς ἀπὸ ἰσάριθμες δημόσιες θέσεις (ΚΟΑ, Λυρική, Ραδιοφωνία), καταβαθρώνοντας, ἐλλείψει χρόνου δοκιμῶν, τὸ ἐπίπεδο ἐκτελέσεων καὶ παντοιοτρόπως ἐμποδίζοντας τὴν ἀνάδειξη νέων μουσικῶν. Μεταξὺ τραμπούκων ἄξιων νὰ διδάξουν χρυσαυγίτες, ἀσφυκτιοῦσαν ἐλάχιστοι μουσι-

κοί και τζέντλεμεν (Αποστολίδης, Τόμπρας, βιολιά, Πουμπουρίδης, βιόλα, Βαγγέλης Χριστόπουλος, όμποε, Φαραντάτος Γκίνος, και Κιοσόγλου, κλαρινέτα, Κορατζίνος, κόρνο, Κυπραΐος τρομπόνι, Ζουγανέλλης, τούμπα, ίσως ξεχνώ κάποιους άλλους). Μουζικάντηδες θησαύριζαν, έξαργυρώνοντας φάλτσα (θα ήμουν Ώνάσης, είσπράττοντας μονόλεπτο για κάθε φάλτσο τους που άκουγα!). Άσχετη με δαύτους, ή εύπρεπέστατη σημερινή ΚΟΑ όφείλεται στο νόμο τής 30.6.1992 που σάρωσε τους ίταμότατους αύτους «νονούς».

Για τον έορτασμό τής έπετείου ό νυν καλλιτεχνικός διευθυντής και άρχιμουσικός κ. Βασίλης Χριστόπουλος, πρότεινε ΑΠΟΛΑΥΣΤΙΚΟΤΑΤΑ πρωτότυπο πρόγραμμα, με 4 νεότερους Έλληνες συνθέτες και 3 Έλληνες σολίστ, χαρίζοντάς μας άλησμόνητη βραδιά:

1) ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ (1926-1970): «Μουσική του Φοίνικα» (1948-49), μεΐζον άριστούργημα τής παγκόσμιας μουσικής που άνοιξε τη βραδυά όριοθετώντας ποιοτικό ύψόμετρο, σε μιá από τις λιτότερες, διαφανέστερες και έσωτερικότερες έκτελέσεις του που θυμούμαι. Όλόψυχο «εΰγε» στο μαέστρο!

2) ΜΑΞ ΜΠΡΟΥΧ (1838-1920): «Αντάτζιο άπασσιονάτο», για βιολί (Δημήτρης Σέμσης) και όρχήστρα (1890). Ίσότιμων ποιοτικών προδιαγραφών διάλογος γοργής, προσδοκώμενα δεξιοτεχνικής γραφής (σολίστ) με άργήν αλλά, αίσθητά μεστότερη μουσικά, όρχήστρα.

3) ΘΟΔΩΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ (γ. 1935): « Just drumming, κοντσέρτο για ταμπούρο (άγγλ. snare drum) και όρχήστρα» (2012, παραγγελία ΚΟΑ): σολίστ Σπύρος Λάμπουρας, δεξιοτέχνης ρυθμικού μεμβρανοφώνου, παράγοντος κυρίως ένα μόνον ήχο και συμπλαισιούμενο με άλλα κρουστά. Το έργο άρχισε σαν τυμπανοκρουσία προς τή...λαιμητόμο, και ολοκληρώθηκε σε βακχεία με δύο διακριτές «καντέντσες», πλαισιωμένες με γοητευτικά σχόλια όρχήστρας, όπως λ.χ. σόλο άγγλικού κόρνου συνοδεία άρπας και κατόπιν φλάουτου. Το γλεντήσαμε!

4) ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΣ (γ. 1967): «Πυρρίχιος» (2010) για όρχήστρα. Όλοένα και περισσότερο ό Χ.Π. αναδεικνύεται σε συνθέτη σημαντικού διαμετρήματος. Διονυσιασμός σε 7μερή ρυθμό, πάνω σε εύρηματική μεΐξη κυρίως χαλκίνων και έγχορδων, γύρω από γοητευτικότατο θέμα κόρνων.

5) ΜΠΑΣΣΙ, ΛΟΥΪΤΖΙ (1833-1871): «Φαντασία κοντσέρτου σὲ 5 θέματα τοῦ “Ριγολέτου” τοῦ Βέρντι, γιὰ κλαρινέτο (καὶ πιάνο;), ἐνορχήστρωση Γιάννη Σαμπροβαλάκη, ἰδιαίτερα εὐαίσθητου στὴ βερντιανὴ γραφή. Μέσω παρομοίων διασκευῶν (διέπρεψε σ’ αὐτὲς καὶ ὁ ἡμέτερος Καρρέρ!) διαδιδόταν ἡ ὄπερα τὸ 19ο αἰώνα. Ἔργο καὶ σολίστ, ὁ Κερκυραῖος Σπῦρος Μουρίκης, κατενθουσίασαν: ταύτιση ἰλιγγιώδους δεξιοτεχνίας καὶ νάματος *cantabile!*

6) ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ, ΝΙΚΟΣ (1904-1949): 6 ἀπὸ τοὺς «36 Ἑλληνικοὺς Χορούς» γιὰ ὀρχήστρα (1935-36), μικρογραφίες συμφωνικῶν ποιημάτων—οἱ 4 ἀκούγονται, σπανιότατα. Ὅλοι ὅμως ἦσαν φανερὰ ἀνεπαρκῶς μελετημένοι. Ἀναπόφευκτο σὲ ἀπαιτητικότατο πρόγραμμα ἔργων ἀγνώστων στὴν ὀρχήστρα: ἀπλῆ διαπίστωση, δίχως ἴχνος ψόγου! (Ἀΐθουσα ΧΔΛ): 1.3.2013).
